

um frv. til l. um bráðabirgðabreyting og framlenging nokkurra laga.

Frá minni hl. fjárhagsnefndar.

Ég legg til, að framlengingarfrumvarp þetta verði samþykkt að öðru leyti en því, að úr 5. gr. þess verði felld ákvæðið um að framlengja 8% viðbótarsöluskatt á innfluttum vörum, en sá viðbótarskattur var tekinn upp með bráðabirgðaákvæði við lög nr. 10/1960, um söluskatt, og gekk í gildi 22. marz 1960.

Þessi 8% skattur var einn liður í efnahagsaðgerðum núverandi ríkisstjórnar. Hún hafði að vísu tilkynnt í hinni hvítu bók sinni: „Viðreisn“ hátiðlega, orðrétt: „Ekki er áformað að breyta núgildandi söluskatti á innflutningi.“

En við þetta áform stóð ríkisstjórnin ekki. Aðalástæðuna fyrir því, að hún vék frá áforminu, taldi hún þá vera, að hinn almenni 3% söluskattur sinn á vörusölu og þjónustu innanlands kæmi ekki til framkvæmda nema þrjá seinni fjórðunga ársins 1960. Skarð fyrsta ársfjórðungsins átti viðbótarsöluskatturinn á innflutningi að fylla, og var hann því áformi til staðfestingar settur sem bráðabirgðaákvæði.

Framsóknarmenn leyfðu sér að draga í efa, að við það áform yrði staðið að láta þessa skatthækkun falla niður í árslok 1960. Það þótti þeim, sem settu traust á ríkisstjórnina og stefnu hennar, ljótar getsakir og ekki spámannlegar.

Hvað kom svo á daginn?

Fyrir árslokin 1960 framlengdi ríkisstjórnin með atbeina stuðningsflokka sinna 8% viðbótarsöluskattinn um eitt ár eða til ársloka 1961.

Sú saga endurtók sig í árslokin 1961, svo að skatturinn hefur haldizt árið 1962 án nokkurrar linunar.

Voru stjórnarflokkarnir þó í bæði skiptin rækilega minntir á hin gömlu, góðu áform sín um afnám skattsins.

Og nú vakir fyrir ríkisstjórninni að fá skattinn framlengdan enn um ár, eða til ársloka 1963, með samþykkt 5. gr. þessa frumvarps.

Norski efnahagsmálasérfræðingurinn Per Dragland, sem fenginn var til Íslands sumarið 1960 til þess að athuga efnahagsmálin og gaf út um þá athugun skýrslu, sem ríkisstjórnarblöðin birtu, sagði í skýrslu sinni:

„Er hækkun söluskatts á innflutningi úr 7.7% í 16.5% skoðuð sem bráðabirgðaráðstöfun. Þegar hægt verður að lækka skattinn aftur, mun það eftir þeim upplýsingum, sem ég hef fengið, hafa í för með sér 3% sparnað fyrir vísitölufjölskylduna.“

Þessi tilvitnuðu orð úr skýrslu sérfræðingsins bera vitni um þrennt:

Í fyrsta lagi, að hann hefur litið á hækkun söluskattsins sem vandræðaráðstöfun, enda kom það víðar fram í skýrslunni.

Í öðru lagi, að honum hefur verið sagt, að viðbótarskatturinn ætti aðeins að gilda til bráðabirgða.

Í þriðja lagi, að sérfræðingurinn telur, að afnám viðbótarskattsins muni „hafa í för með sér 3% sparnað fyrir vísitölufjölskylduna“. Enginn hefur, mér vitanlega, vefengt þann útreikning. Er því ljóst, að hér er um málefni að ræða, sem skiptir almenning miklu.

Ríkisstjórnin hefur í mörgu ekki skeytt um að standa við áform sín og fyrirheit frá byrjunardögunum. Saga viðbótarsöluskattsins er eitt dæmið um vanefndir stjórnarinnar. Tvisvar hefur hún framlengt hann, þó að hann ætti upphaflega aðeins að gilda til ársloka 1960.

Ég tel, að Alþingi eigi ekki að samþykkja fyrirbyggjandi tillögu ríkisstjórnarinnar um að framlengja umræddan skattauka í þriðja sinn, heldur knýja ríkisstjórnina til að bæta ráð sitt í þessu máli.

Fjárlagafrumvarpið fyrir 1963 er enn á frumstigi athugunar í Alþingi, svo að nægur tími er til að athuga breytingar á því til samræmingar við afnám skattaukans.

Breytingartillaga mín við frumvarp þetta felur það eitt í sér, að viðbótarsöluskatturinn verði ekki framlengdur. Hún er á þskj. 76.

Alþingi, 31. okt. 1962.

Karl Kristjánsson.